

Posudek diplomové práce Kateřiny Nohejlové: Revoluční úsilí sociální demokracie ve 20. letech 20. století. Události na Kralupsku.

Kateřina Nohejlová si zvolila za téma své práce problematiku vnitřně neobyčejně složitou a komplikovanou, kterou navíc přenesla do regionálního prostorového horizontu. Radikalizace společenských nálad se v letech 1918-21 nejvíce projevila v politickém prostředí levicových stran, zejména pak v řadách sociální demokracie. Autorka sleduje tuto obecnou rovinu se zájmem o její regionální projevy na Kralupsku. Vychází za tím účelem z kombinované koncepce, díky níž chce postihnout události jak v zobecňující rovině, tak následně jejich interpretaci přizpůsobit analýze paralelních procesů ve zmíněném regionu. Tento přístup vychází z přiměřené heuristiky zaměřené na sekundární literaturu (zde by však bylo třeba, zejména s ohledem na teoretickou rovinu a znalost širšího evropského kontextu doplnit literaturu cizojazyčnou) a primární zdroje, využívané pro konkrétní analýzu regionálních dějů.

Bohužel musím konstatovat, že autorka práci nevěnovala dostatek času a soustředění. Pochybnosti mám zejména o zobecňujících pasážích. Ty v práci představují významnou část, nikoli co do rozsahu, ale coby obecný fundament následně rozpracovávané speciální analýzy regionálních projevů. Obecný výklad je příliš povrchní, bez charakteristiky základních pojmů a hlubšího přiblížení, obávám se, že i pochopení, popisovaných procesů. Kupříkladu druhý odstavec na straně 13 („Idylická spolupráce ... v čele se Sokoly.“) – V krátkém dvanáctiřádkovém textu „shrnuła“ autorka podstatu rozpadu všenárodní koalice, okomentovala vnitřní napětí ve straně sociální demokracie, naznačila vznik Komunistické internacionály, vznik republik rad na Slovensku, v Bavorsku a Maďarsku, aby celý odstavec vyústil do - v kontextu nepochopitelné - věty: „Proti Maďarské republice rad se postavila buržoazie v čele se Sokoly“. Důsledkem tohoto povrchního přístupu je zmatení výkladu a z něho pocházející nevěrohodnost a nepřesvědčivost. Následky téhož přístupu se projevují i jinak, na příkladech argumentační konfúze. Na straně osm autorka píše: „Prohlubovala se sociální propast ... Byty byly následně rozkradeny a ve většině případů rozprodávány těm, kteří za ně nabídli více – často i původním majitelům. Dělnictvo se tak záhy začalo dožadovat splnění svých požadavků – hospodářských a sociálních reforem.“ - Nedomnívám se, že by autorka měla v úmyslu hodnotit dělnictvo jako zloděje a překupníky, či naopak boj za sociální reformy vnímala jako projev trestné činnosti, podobná zkratkovitá konstatování jsou výsledkem nedostatků v domýšlení argumentace a její provázanosti. Autorka se nedostatečně věnuje svému textu, přestože deklaruje relativně bohatou výchozí literaturu, pracuje s ní povšechně a pro vlastní výklad tak vytváří jen slabý obecný kontext.

Je možno konstatovat, že uvádějící přehledové pasáže autorka zřetelně podcenila. Je to pochybení tím vážnější, že na ně v samotném v rámci užší analýzy navazuje, odkazuje a spoléhá, s nepodloženým přesvědčením o jejich dostatečném přiblížení či obecné znalosti. Následně proto mohou vznikat otázky a nejistoty, které vyplývají z neprovázaných či dokonce vzájemně konfliktních informací, podávaných v různých částech a kontextech analýzy, jichž si však autorka není vědoma a proto jejich řešení nehledá a nepředkládá. - Silnou podporu radikálně revolučních nálad nachází například u navracejících se legionářů z východní fronty (s. 11), kteří představovali významnou součást nově formovaných ozbrojených složek republiky. Ale současně v konkrétních rozborech poukazuje na roli Sokolstva (s. 13, 16 ad.), které se prý začíná připravovat na boj s dělníky a cvičit své členy ve zbrani. Logicky vznikne otázka, zda se schyluje k střetu ozbrojených složek, ale ta není ani položena, ani řešena. Podstata podobných pochybností opět tkví v povšechnosti popisu zásadních událostí a faktorů děje. V tomto případě spatřuji základní chybu v paušalizující charakteristice legionářů, jako účastníků a zvěstovatelů ruské revoluce v československém státě (s. 11). Autorka vzbudila zdání jednolité masy východních legionářů-komunistů, aniž by naznačila, že tito představovali jen jistou, nikoli však určující, část legionářské masy navracející se do vlasti.

Tyto nedostatky znehodnocují následně rovněž pasáže, které jsou lépe připraveny a propracovány. Jedná se zejména o části věnované regionálnímu vývoji, vystavěné zčásti na primárních zdrojích (dobovém tisku a memoárové literatuře). Tyto Nohejlová vhodně kombinuje a využívá. V takovýchto částech je práce nejpřínosnější, staví na vlastním výzkumu pramenů a snaží se o postižení specifické dějové linie. V těchto zřetelně kompaktnějších pasážích se autorka lépe vyrovnává jak s prezentací faktů, tak s jejich rozborem. Děje se tak i s ohledem na značný prostor, který poskytuje svým zdrojům, primárním i sekundárním, kde se leckdy projevuje (v koncepci i

argumentaci) až přílišná svázanost předlohami. Přesto, opakují, tyto pasáže jsou nejsilnějšími a nejprínosnějšími částmi textu.

Právě při jejich četbě však opět vyniká hlavní problém práce. Autorka zvolila ze svého pohledu obtížnou koncepci, v jejímž rámci se snažila průběžně navazovat popis a analýzu regionálních událostí na obecné pasáže. Tento náročný přístup ale vyžadoval hlubší znalost a tím i nadhled nad obecným děním, který by umožnil vhodně a nenásilně přecházet z jedné roviny argumentace do druhé. Tyto plynulé přechody se však v průběhu práce nedařilo realizovat. (Tak např. s. 30, kde Nohejlová shrnuje dramatickou situaci na Kralupsku koncem května 1920 jako napětí způsobené zjištěním, podle kterého „do žita, které mělo být semleto, byly přimíchány plesnivé kaštan ...“, aby na . toto detailní konstatování bezprostředně navázala informací o porážce bělogvardějských vojsk v Rusku.)

Z formálního hlediska je třeba zdůraznit, že práce opět oživuje diskuse o naplňování předepsaného rozsahu závěrečných prací, kterého se studentům, jako v tomto případě, daří dosáhnout jen díky množství leckdy samoúčelných příloh.

Posuzovaná práce je tematicky vhodně nastavená, autorka prokazuje, že regionální problematika je jí blízká a v této rovině analýzy svoji práci také nejlépe zhodnocuje. Na druhé straně práce trpí řadou výše popsanych nedostatků, které snižují její celkovou úroveň.

Z těchto důvodů hodnotím práci na škále dobře – nedostatečně.

V Hýskově, 14. května 2010

posudek vypracoval:
Doc. Vratislav Doubek, Dr.

